

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 105

din 16.05.2008

**cu privire la protecția martorilor și altor
participanți la procesul penal**

Publicat : 27.06.2008 în Monitorul Oficial Nr. 112-114 art Nr : 434 Data intrării în vigoare :
27.09.2008

MODIFICAT

[LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407](#)

[LP66 din 07.04.11, MO110-112/08.07.11 art.299](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Sfera de reglementare

Prezenta lege prevede asigurarea securității participanților la procesul penal a căror viață, integritate corporală, libertate ori proprietate sînt amenințate ca urmare a faptului că dețin date pe care au acceptat să le furnizeze organelor judiciare și care constituie probe concludente cu privire la săvîrșirea unor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave.

Articolul 2. Noțiuni principale

(1) În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

1) *persoană protejată* - persoană cu care s-a încheiat un acord de protecție în condițiile prezentei legi și care are statut procesual de:

a) martor în cauză penală ce ține de infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, aflată în fază de urmărire penală sau de judecată, potrivit art.90 din Codul de procedură penală;

[Art.2 al.(1) pct.1), lit.a) modificată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

b) parte vătămată în cauză penală ce ține de infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, aflată în fază de urmărire penală sau de judecată, potrivit art.59 din Codul de procedură penală;

[Art.2 al.(1) pct.1), lit.b) modificată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

c) victimă în cauză penală ce ține de infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, aflată în fază de urmărire penală sau de judecată, care acceptă să coopereze pînă la începerea procesului penal;

[Art.2 al.(1) pct.1), lit.c) modificată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

d) bănuțit, învinuit, inculpat care acceptă să depună declarații ce pot constitui probe concludente cu privire la o infracțiune gravă, deosebit de gravă sau excepțional de gravă ori să furnizeze informații privind pregătirea unor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave;

e) condamnat în timpul executării unei pedepse privative de libertate pedepsei cu închisoare sau detențiune pe viață care acceptă să depună declarații ce pot constitui probe concludente cu privire la o infracțiune gravă, deosebit de gravă sau excepțional de gravă ori să furnizeze informații privind pregătirea unor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave;

[Art.2 al.(1) pct.1), lit.e) modificată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

f) persoană care nu are o calitate procesuală, dar care acceptă să furnizeze informații privitor la pregătirea unor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave.

Notă. La cererea persoanelor indicate la lit.a)-f), de asemenea pot fi persoane protejate rudele apropiate și membrii lor de familie în condițiile prezentei legi;

2) *stare de pericol* - situație în care se află persoanele, în sensul pct.1), a căror viață, integritate corporală, libertate sau proprietate sînt amenințate ca urmare a furnizării de date ori a acceptării cooperării în proces penal;

3) *acceptare a cooperării* - acord al persoanelor menționate în pct.1) de a furniza date care constituie probe concludente cu privire la săvîrșirea unor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave ori alte informații pînă la începerea procesului penal;

4) *program de protecție* - ansamblu al măsurilor de protecție aplicate de către organul abilitat cu protecția martorilor, cu acordul persoanei protejate, în scopul protecției vieții, integrității corporale și sănătății acesteia, în condițiile prevăzute de prezenta lege, luîndu-se în considerare personalitatea martorului, informația pe care o deține, pericolul existent sau eventual;

5) *măsuri de protecție* - măsurile prevăzute la art. 14 și 14¹, aplicate în cadrul programului de protecție exclusiv de către organul abilitat cu protecția martorilor;

[Art.2 al.(1), pct.5) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

6) *măsuri urgente* - activități specifice desfășurate de către organul de urmărire penală, de procurorul care exercită urmărirea penală ori de procurorul ierarhic superior, de administrația locului de detenție sau, după caz, de organul abilitat cu protecția martorilor imediat ce se constată starea de pericol la care este expusă persoana;

7) *acord de protecție* - înțelegere confidențială scrisă între persoana protejată și organul abilitat cu protecția martorilor privind măsurile care trebuie aplicate în scopul protecției persoanei, privind atribuțiile părților și circumstanțele de încetare a protecției;

8) *maximă siguranță a confidențialității* - asigurare a securității informației în conformitate cu Legea 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat;

[Art.2 al.(1), pct.8) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

[Art.2 al.(1), pct.8) modificat prin LP66 din 07.04.11, MO110-112/08.07.11 art.299]

9) *rude apropiate* - persoanele enumerate la art.6 pct.41) din Codul de procedură penală;

10) *membri de familie* - rudele directe, rudele prin afinitate, tutorele, curatorul, persoana aflată sub tutelă sau curatelă, logodnicul, logodnica, persoanele aflate în concubinaj;

11) *hotărîre cu privire la aplicarea măsurilor de protecție* - ordonanță a procurorului ori încheiere judecătorească cu privire la aplicarea măsurilor de protecție a participanților la proces, emisă în condițiile Codului de procedură penală;

12) *decizie a organului abilitat* - act emis de șeful organului abilitat cu protecția martorilor.

[Art.2 al.(1), pct.12) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

13) *persoană protejată aflată în locurile de detenție* – persoană în privința căreia este aplicată reținerea, măsura preventivă sub formă de arest preventiv sau care execută pedeapsa cu închisoare ori detențiune pe viață și cu care s-a încheiat un acord de protecție în condițiile prezentei legi;

[Art.2 al.(1), pct.13) introdus prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

14) *loc de detenție* – locul unde sînt plasate persoanele în privința cărora s-a aplicat reținerea, măsura preventivă sub formă de arest preventiv sau locul unde persoana execută pedeapsa cu închisoare ori detențiune pe viață;

[Art.2 al.(1), pct.14) introdus prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

15) *administrația locului de detenție* – conducerea locului de detenție.

[Art.2 al.(1), pct.15) introdus prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(2) Alte noțiuni și expresii utilizate în prezenta lege corespund după sens noțiunilor și expresiilor utilizate în Codul penal, în Codul de procedură penală și în Codul de executare.

Articolul 3. Temeiurile de includere în programul

de protecție a participanților la procesul
penal

[Art.3 titlul în redacția LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Drept temeieri de includere în programul de protecție a participanților la procesul penal servesc:

[Art.3 alineat în redacția LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

a) existența stării de pericol în privința persoanelor enumerate la art.2 pct.1);

b) depunerea ori acceptarea depunerii unor declarații privitor la infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave fie depunerea ori acceptarea depunerii unei informații pînă la începerea procesului penal;

c) declarațiile ce constituie probe concludente în descoperirea infracțiunilor sau în judecarea obiectivă a cauzei penale ce ține de infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave.

[Art.3 lit.c) modificată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Articolul 4. Protejarea informației

(1) Informația despre identitatea reală ori alte date privind persoana protejată se păstrează în condiții de maximă siguranță a confidențialității, în conformitate cu prezenta lege și cu Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat.

[Art.4 al.(1) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(2) Divulgarea informației despre persoana protejată se pedepsește potrivit legislației în vigoare.

Persoanele care participă la programul de protecție semnează o declarație de confidențialitate în acest sens.

Capitolul II

ORGANELE ABILITATE CU ATRIBUȚII DE

PROTECȚIE A MARTORILOR ȘI ALTOR

PARTICIPANȚI LA PROCESUL PENAL

Articolul 5. Organul abilitat cu protecția martorilor

Organul abilitat cu protecția martorilor și altor participanți la procesul penal funcționează ca subdiviziune a Ministerului Afacerilor Interne.

Articolul 6. Atribuțiile organului abilitat

(1) Organul abilitat are următoarele atribuții:

- a) asigură executarea hotărârii cu privire la aplicarea măsurilor de protecție, emise în conformitate cu art.215 alin.(2) din Codul de procedură penală;
- b) emite decizie privind aplicarea măsurilor de protecție;
- c) identifică soluțiile necesare și suficiente în scopul aplicării măsurilor de protecție optime;
- d) elaborează, în comun cu persoana protejată sau cu reprezentantul legal al acesteia în condițiile art. 23 alin. (2), programul de protecție;

[Art.6 al.(1), lit.d) modificată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

e) întocmește acordul de protecție, care urmează a fi semnat de conducătorul organului abilitat și de persoana protejată sau de reprezentantul legal al acesteia în condițiile art. 23 alin. (2);

[Art.6 al.(1), lit.e) modificată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

- f) organizează bază de date proprie cu privire la persoanele incluse în program și la măsurile de protecție aplicate, asigurând o maximă siguranță a confidențialității;
- g) aplică măsurile de protecție conform programului de protecție;
- h) efectuează alte acțiuni prevăzute în programul de protecție;
- i) aplică, după caz, măsuri urgente sau măsuri de asistență stipulate în prezenta lege;
- j) gestionează fonduri de la bugetul de stat și din surse de finanțare externe, necesare realizării programului de protecție;

k) efectuează măsuri speciale de investigații în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

[Art.6 al.(1), lit.k) introdusă prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

l) verifică, în orice timp, modul de executare a deciziilor privind aplicarea măsurilor de protecție și modul de aplicare a măsurilor urgente și de asistență de către administrația locului de detenție în condițiile art. 9.

[Art.6 al.(1), lit.l) introdusă prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(2) Dacă nu există alte modalități de realizare a atribuțiilor sale, organul abilitat poate schimba identitatea angajaților săi ori proprietatea sa imobiliară și bunurile mobile folosite de angajați în procesul de implementare a anumitor măsuri, în conformitate cu prezenta lege.

(3) Organul abilitat cooperează cu organele de protecție a martorilor din alte state, asigură instruirea continuă a angajaților săi.

(4) Organul abilitat emite acte departamentale privind administrarea bazelor de date, modalitățile de

asigurare a maximei siguranțe a confidențialității, alte acte menite să asigure aplicarea eficientă a măsurilor de protecție. Actele departamentale elaborate de organul abilitat trebuie să fie conforme actelor internaționale unanim recunoscute în domeniu, Constituției Republicii Moldova, Codului de procedură penală.

Articolul 7. Atribuțiile organului de urmărire penală

(1) În efectuarea urmăririi penale, organul de urmărire penală este abilitat cu atribuția de a aplica din oficiu măsurile urgente sau măsurile de asistență prevăzute în prezenta lege, cu informarea imediată sau în cel mult 24 de ore a procurorului și a organului abilitat.

(2) În cazul în care constată necesitatea aplicării măsurilor de protecție, organul de urmărire penală propune procurorului emiterea unei hotărâri privind aplicarea măsurilor respective.

Articolul 8. Atribuțiile procurorului

(1) Procurorul care conduce urmărirea penală și procurorul ierarhic superior sînt abilitați cu atribuția de a aplica din oficiu măsurile urgente sau măsurile de asistență prevăzute în prezenta lege, cu informarea imediată sau în cel mult 24 de ore a organului abilitat.

(2) La propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, procurorul care conduce urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior emite o hotărîre privind aplicarea măsurilor de protecție în condițiile art.215 din Codul de procedură penală.

(3) La propunerea motivată a organului abilitat, procurorul poate autoriza sau înainta judecătorului de instrucție pentru autorizare măsurile speciale de investigație în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

[Art.8 al.(3) introdus prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Articolul 9. Atribuțiile administrației locului de detenție

(1) Administrația locului de detenție este abilitată cu atribuția de a aplica măsurile urgente și măsurile de asistență prevăzute în prezenta lege, cu informarea imediată sau în cel mult 24 de ore a procurorului și a organului abilitat.

(2) Măsurile de protecție a persoanelor care se află în locurile de detenție se dispun de organul abilitat și se execută de administrația locului de detenție în comun cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției.

[Art.9 al.(2) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Capitolul III

PERSOANELE PROTEJATE

Articolul 10. Beneficiarii dreptului la protecție

De dreptul la protecție beneficiază persoanele indicate la art.2 pct.1).

Articolul 11. Drepturile persoanei protejate

Persoana protejată are dreptul:

a) să solicite revizuirea programului de protecție în cazul în care există temeieri rezonabile de a considera că ea însăși ori membrii ei de familie sînt sau pot fi amenințați cu moartea, cu aplicarea violenței, cu deteriorarea sau distrugerea bunurilor ori cu alte acte ilegale;

[Art.11 lit.a) modificată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

b) să propună reprezentantului organului abilitat aplicarea unei anumite măsuri de protecție;

- c) să refuze aplicarea unei măsuri de protecție în cazul în care aceasta contravine convingerilor sale morale și religioase sau normelor de etică;
- d) să semneze acordul de protecție;
- e) să fie informată cu privire la toate măsurile de protecție care îi pot fi aplicate și cu privire la drepturile și obligațiile sale.

Articolul 12. Obligațiile persoanei protejate

(1) Persoana protejată este obligată:

- a) să furnizeze informațiile pe care le deține prin depunere a declarațiilor sau sesizărilor la organele de urmărire ori a declarațiilor în instanță de judecată;
- b) să se conformeze măsurilor de protecție prevăzute în programul de protecție, îndeplinindu-le cu strictețe;
- c) să nu divulge datele privind măsurile de protecție, alte date referitoare la programul de protecție menționate în acordul de protecție;
- d) să se abțină de la orice acțiune care ar putea pune în pericol realizarea programului de protecție, inclusiv să nu comunice cu anumite persoane fără permisiunea organului abilitat;
- e) să informeze organul abilitat despre orice schimbare apărută în viața personală, precum și despre apariția unor circumstanțe care ar putea pune în pericol realizarea programului de protecție;
- f) să nu comită acțiuni ce contravin legislației în vigoare;
[Art.12 lit.f) introdusă prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]
- g) în cazul aflării în locul de detenție, să respecte cu strictețe regimul stabilit în funcție de calitatea pe care o deține, conform legislației în vigoare;
[Art.12 lit.g) introdusă prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]
- h) să nu provoace conflicte și/sau situații de conflict care ar genera alte pericole decât cele cu care este amenințat.

[Art.12 lit.h) introdusă prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(2) În funcție de caz, în acordul de protecție pot fi incluse, de comunul acord al părților, și alte obligații ale participantului la program, respectându-se proporționalitatea cu necesitățile situației.

Capitolul IV

MĂSURILE URGENTE, MĂSURILE DE PROTECȚIE

ȘI MĂSURILE DE ASISTENȚĂ

Articolul 13. Măsurile urgente

(1) Organul de urmărire penală poate aplica măsuri urgente față de participantul la procesul penal aflat în stare de pericol care impune măsuri imediate de asigurare a securității.

[Art.13 al.(1) în redacția LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(2) În cazul aplicării măsurilor urgente, se informează, imediat sau în cel mult 24 de ore de la emiterea deciziei, procurorul care conduce urmărirea penală.

[Art.13 al.(2) în redacția LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(3) Măsurile urgente aplicate, în privința participantului la procesul penal, de organul de urmărire penală constau în:

[Art.13 al.(3) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

- a) asigurarea pazei personale, pazei locuinței, a reședinței ori a bunurilor;
- b) interceptarea comunicărilor ei în condițiile Codului de procedură penală;
- c) supravegherea prin intermediul mijloacelor audio/video în condițiile Codului de procedură penală;
- d) plasarea temporară într-un loc sigur;
- e) protejarea deplasării sau limitarea deplasării;
- f) eliberarea mijloacelor speciale active și pasive de protecție personală.

[Art.13 al.(3), lit.g) abrogată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

[Art.13 al.(4) abrogat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(5) În funcție de caz, organul care aplică măsurile urgente poate stabili termenul lor de acțiune.

(6) Măsurile urgente pot fi aplicate singure sau cumulativ, inclusiv cu măsurile de asistență.

[Art.13 al.(6) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Articolul 13¹. Măsurile urgente aplicate în privința
persoanelor aflate în locurile de detenție

(1) Măsurile urgente în privința persoanelor aflate în locurile de detenție sînt aplicate de către administrația locului de detenție, cu informarea imediată sau în cel mult 24 de ore a procurorului care efectuează controlul privind respectarea legislației în locurile de detenție.

(2) Măsurile urgente aplicate de administrația locului de detenție în privința persoanei aflate în locurile de detenție constau în:

- a) plasarea într-un loc special amenajat în acest scop;
- b) transferul la un alt loc de detenție;
- c) transportarea cu aplicarea unor măsuri mai riguroase de protecție;
- d) instalarea tehnicii speciale de semnalizare în locul de detenție;
- e) instalarea, în încăperile de detenție, a legăturii telefonice directe (interfon) cu unitatea de gardă a locului de detenție și cu organul abilitat.

(3) Măsurile urgente pot fi aplicate singure sau cumulativ, inclusiv cu măsurile de asistență.

[Art.13¹ introdus prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Articolul 14. Măsurile de protecție

(1) În cadrul procesului penal pot fi aplicate, în privința persoanei protejate, următoarele măsuri de protecție:

- a) protecția datelor de identitate;
- b) audierea cu aplicarea unor modalități speciale;
- c) schimbarea domiciliului sau locului de muncă ori de studii;
- d) schimbarea identității, schimbarea înfățișării;
- e) instalarea unui sistem de alarmă la locuință sau reședință;
- f) schimbarea numărului de telefon;
- g) asigurarea protecției bunurilor.

(2) Măsurile de protecție pot fi aplicate singure sau cumulativ, inclusiv cu măsurile urgente și/sau cu măsurile de asistență.

[Art.14 al.(2) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Articolul 14¹. Măsurile de protecție aplicate

în privința persoanelor protejate
aflate în locurile de detenție

(1) Măsurile de protecție prevăzute la art. 14 alin. (1) lit. b) al prezentei legi pot fi aplicate și în privința persoanelor protejate aflate în locurile de detenție.

(2) Persoana protejată care execută pedeapsa cu închisoare ori detențiune pe viață poate fi transferată la un alt penitenciar din Republica Moldova sau la un penitenciar din altă țară în baza acordurilor de asistență juridică internațională în materie penală la care Republica Moldova este parte.

[Art.14¹ introdus prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Articolul 15. Protecția datelor de identitate ale
persoanei protejate

(1) Protecția datelor de identitate ale persoanei protejate se asigură prin nedivulgarea informației referitoare la ea.

(2) În decizia de aplicare a măsurilor respective de protecție și în acordul de protecție se precizează proporția de nedivulgare a datelor de identitate, precum și, după caz, perioada de aplicare a măsurilor.

Articolul 16. Audierea persoanei cu aplicarea
modalităților speciale

Audierea persoanei cu aplicarea modalităților speciale se efectuează în conformitate cu prevederile art.110 și 110¹ din Codul de procedură penală.

[Art.16 modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Articolul 17. Schimbarea domiciliului, a locului de
muncă ori de studii

(1) Schimbarea domiciliului constă în trecerea persoanei cu domiciliul permanent în o altă localitate din Republica Moldova. În baza acordurilor interstatale de asistență juridică internațională în materie penală, persoana poate trece cu traiul în o altă țară.

[Art.17 al.(2) abrogat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(3) În caz de necesitate, organul abilitat poate propune persoanei schimbarea locului de muncă ori a locului de studii în conformitate cu legislația în vigoare. În cazul aplicării unei asemenea măsuri, organul abilitat este obligat să contribuie la identificarea și la asigurarea unui nou loc de muncă ori de studii.

(4) Condițiile de schimbare a domiciliului, a locului de muncă ori de studii sînt prevăzute în acordul de protecție.

Articolul 18. Schimbarea identității, schimbarea înfățișării

(1) Schimbarea identității constă în schimbarea datelor personale și, după caz, în modificări de natură socială, juridică, etnică etc. Persoana protejată sau reprezentantul legal al acesteia în condițiile art. 23 alin. (2) stabilește volumul schimbărilor de identitate.

[Art.18 al.(1) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(2) Noua identitate nu poate avea nici o influență asupra statutului persoanei și nici asupra unor alte drepturi sociale, culturale și politice ale persoanei.

(3) După expirarea termenului de aplicare a măsurii de protecție, persoana poate reveni la vechea identitate sau poate păstra noua identitate.

(4) Persoana protejată nu-și poate restabili identitatea inițială dacă în noua sa identitate a influențat

semnificativ statutul unui terț prin căsătorie, paternitate, maternitate etc.

(5) Schimbarea identității poate avea loc doar în cazul absenței unor obligații ale persoanei protejate față de terți. Dacă, după aplicarea măsurii, s-a constatat că persoana protejată are față de terți anumite obligații pe care, cunoscându-le, nu le-a adus la cunoștință organului abilitat, acesteia i se stabilește un termen pentru stingerea obligațiilor. În cazul refuzului de a stinge obligațiile, persoanei i se aplică alte măsuri de protecție.

(6) Dacă persoana protejată a comis o infracțiune înainte de schimbarea identității, organul abilitat, la solicitarea instanței de judecată, asigură prezența acesteia și folosirea identității ei inițiale, iar instanța poate decide aplicarea modalităților speciale de audiere a persoanei în conformitate cu art.110 din Codul de procedură penală.

(7) Schimbarea înfățișării constă în efectuarea unor intervenții chirurgicale sau de alt gen, acceptate de persoana protejată sau de reprezentantul legal al acesteia în condițiile art. 23 alin. (2), în scopul modificării unor părți vizibile ale corpului. Schimbarea înfățișării nu trebuie să afecteze convingerile culturale și religioase ale persoanei. Ea se va aplica doar în cazul în care celelalte măsuri vor fi considerate ineficiente și doar cu acordul expres al persoanei protejate sau al reprezentantului legal al acesteia în condițiile art. 23 alin. (2).

[Art.18 al.(7) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Articolul 19. Instalarea sistemului de alarmă

Instalarea sistemului de alarmă presupune dotarea locuinței, reședinței sau unei alte încăperi cu echipament care să asigure înștiințarea rapidă a organului abilitat și/sau a organelor de poliție despre un pericol iminent la care este supusă persoana.

Articolul 20. Schimbarea numărului de telefon

(1) Schimbarea numărului de telefon se efectuează prin modificarea numărului de telefonie fixă sau mobilă al persoanei protejate.

(2) În cazul schimbării numărului de telefon, numele persoanei protejate poate fi radiat, prin decizie a organului abilitat, din listele operatorului telefonic.

Articolul 21. Asigurarea protecției bunurilor

Protecția bunurilor persoanei protejate se realizează prin asigurarea pazei lor, prin alte modalități legale prevăzute în acordul de protecție.

Articolul 22. Măsurile de asistență

În acordul de protecție pot fi incluse și alte măsuri de asistență, cum ar fi:

- a) integrarea în alt mediu social;
- b) recalificarea profesională;
- c) asigurarea unui venit decent pînă la găsirea unui loc de muncă;
- d) asistența la obținerea unei noi profesii;
- e) asistența medicală;
- f) asistența juridică;
- g) asistența psihologică și socială.

Articolul 22¹. Măsurile de asistență aplicate în privința persoanelor protejate aflate în locurile

de detenție

(1) În acordul de protecție cu persoana aflată în locul de detenție pot fi incluse următoarele măsuri de asistență:

- a) asistența medicală;
- b) asistența juridică;
- c) asistența psihologică și socială.

(2) Măsurile de asistență în privința persoanelor protejate aflate în locurile de detenție se aplică de către administrația locului de detenție în condițiile Codului de executare și ale altor acte normative în vigoare, cu acordul organului abilitat.

[Art.22¹ introdus prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

Capitolul V

PROGRAMUL DE PROTECȚIE

Articolul 23. Condițiile de includere în programul de protecție

(1) Includerea unei persoane în programul de protecție se face dacă sînt respectate cumulativ următoarele condiții:

- a) există cererea ei scrisă;
- b) persoana are calitatea prevăzută la art.2 alin.(1) pct.1);
- c) persoana se află în stare de pericol în sensul art.2 alin.(1) pct.2);
- d) există o hotărîre motivată a procurorului sau a instanței de judecată privind aplicarea măsurilor de protecție, emisă în temeiul art.215 din Codul de procedură penală.

(2) Includerea în programul de protecție a unui minor sau a unei persoane cu capacitate de exercițiu limitată este condiționată de acordul dat în scris de reprezentanții lor legali.

Articolul 24. Inițierea procedurii de includere în programul de protecție

(1) Persoana aflată în stare de pericol poate înainta procurorului care conduce urmărirea penală sau, după caz, instanței de judecată o cerere de includere în programul de protecție.

(2) Examinînd în mod confidențial cererea, procurorul sau, după caz, instanța de judecată emite o hotărîre cu privire la aplicarea măsurilor de protecție.

(3) În urma constatării din oficiu a stării de pericol, procurorul sau, după caz, instanța de judecată sînt obligați să examineze cazul în mod confidențial, cu participarea persoanei aflate în stare de pericol, emițînd o hotărîre cu privire la aplicarea măsurilor de protecție.

(4) În cazul refuzului procurorului de a examina cererea de includere în program ori de a emite o hotărîre cu privire la aplicarea măsurilor de protecție, persoana poate ataca actul de refuz la judecătorul de instrucție.

(5) În cazul în care instanța de judecată refuză să examineze cererea ori să emită o hotărîre cu privire la aplicarea măsurilor de protecție, persoana poate ataca actul de refuz în temeiul art.453 alin.(2) din Codul de procedură penală.

(6) Procurorul ori instanța de judecată poate recomanda organului abilitat aplicarea unei măsuri de protecție concrete.

Articolul 25. Hotărîrea cu privire la aplicarea măsurilor de protecție

(1) Hotărîrea cu privire la aplicarea măsurilor de protecție, emisă de procuror ori de instanța de judecată, trebuie să conțină:

a) datele cu privire la persoană în conformitate cu art.358 alin.(1) din Codul de procedură penală, care se aplică în modul corespunzător. Suplimentar la datele prevăzute la art.358 alin.(1), se anexează cazierul judiciar;

b) referire la existența unei cereri scrise a persoanei care urmează a fi protejată;

c) statutul procesual al persoanei sau, după caz, lipsa acestuia;

d) descrierea cauzei aflate în fază de urmărire penală sau de judecată;

e) datele și informațiile furnizate de persoană, caracterul lor concludent în probatoriu, circumstanțele în care persoana a intrat în posesia datelor și a probelor furnizate sau pe care le va furniza;

f) date care confirmă starea de pericol;

g) estimarea posibilităților de recuperare a prejudiciului cauzat prin infracțiune;

h) date referitoare la situația financiară a persoanei;

i) recomandarea privind aplicarea unei măsuri de protecție concrete, după caz.

(2) Procurorul sau instanța de judecată poate include în hotărîre și alte date relevante, după caz.

(3) Hotărîrea cu privire la aplicarea măsurilor de protecție se remite imediat organului abilitat sau în cel mult 24 de ore, în condițiile art.215 din Codul de procedură penală, executarea ei fiind obligatorie.

Articolul 26. Decizia organului abilitat

(1) Decizia organului abilitat conține:

a) data emiterii hotărîrii cu privire la aplicarea măsurilor de protecție;

b) date cu privire la persoana inclusă în program;

c) informații despre fondul cauzei aflate în fază de urmărire penală sau de judecată;

d) eventualul pericol la care este expusă persoana în privința căreia se vor aplica măsurile de protecție;

e) măsurile de protecție care se preconizează a fi aplicate.

(2) Decizia de aplicare a măsurilor de protecție în privința persoanei aflate în stare de pericol este emisă de șeful organului abilitat în termen rezonabil, nu mai mare de 30 de zile de la emiterea hotărîrii cu privire la aplicarea măsurilor de protecție.

(3) În cazul în care hotărîrea cu privire la aplicarea măsurilor de protecție nu corespunde cerințelor prevăzute în prezenta lege, șeful organului abilitat solicită prin decizie corectarea inexactităților. Organul emitent al hotărîrii este obligat să se conformeze în termen de 3 zile.

Articolul 27. Acordul de protecție

(1) În termen de 3 zile din data emiterii deciziei, șeful organului abilitat încheie în scris un acord de protecție cu persoana aflată în stare de pericol.

(2) În cazul în care și membrii de familie ai persoanei protejate sînt supuși pericolului, acordul se încheie cu fiecare persoană separat.

(2¹) În cazul în care persoana aflată în stare de pericol sau membrul de familie al acestei persoane refuză să semneze acordul de protecție, aceasta/acesta argumentează în scris refuzul.

[Art.27 al.(2¹) introdus prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(3) În momentul semnării acordului, persoana dobândește statutul de persoană protejată.

(4) Acordul de protecție în privința unui minor este semnat de minor și de reprezentantul lui legal. În cazul în care reprezentantul legal refuză să semneze ori, în anumite circumstanțe, nu este în stare să semneze, acordul este semnat de reprezentantul organului de tutelă și curatelă. În cazul în care reprezentantul legal sau reprezentantul organului de tutelă și curatelă are obiecții față de conținutul acordului, inclusiv față de măsura de protecție, acordul nu va fi semnat pînă la eliminarea contradicțiilor. În astfel de cazuri, organul abilitat poate remite hotărîrea de aplicare a măsurilor de protecție procurorului sau instanței de judecată. În toate cazurile, prioritate vor avea interesele minorului.

(5) Acordul de protecție trebuie să conțină:

- a) dispoziții generale privind părțile acordului, data și locul semnării lui;
- b) măsura de protecție aplicată, condițiile și durata aplicării;
- c) drepturile și obligațiile persoanei protejate, stabilite de prezenta lege;

[Art.27 al.(5), lit.c) modificată prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

d) obligațiile organului abilitat;

e) date despre persoana sau despre persoanele de legătură desemnate și condițiile în care acestea își vor desfășura activitatea;

f) clauza conform căreia acordul este încheiat într-un singur exemplar, care se păstrează la organul abilitat în condiții de maximă siguranță a confidențialității.

(6) Dacă, în cursul urmăririi penale sau a judecării cauzei, au intervenit elemente noi față de cele cuprinse în hotărîrea inițială, poate fi emisă o nouă hotărîre în condițiile prezentei legi, care poate genera modificarea acordului de protecție sau încheierea unui nou acord.

Articolul 28. Programul de protecție

(1) Programul de protecție se desfășoară după tehnici și metode confidențiale, elaborate în cadrul organului abilitat.

(2) Documentele referitoare la includerea persoanei în program vor fi păstrate în condiții de maximă siguranță a confidențialității.

Articolul 29. Încetarea programului de protecție

(1) Programul de protecție încetează în una din următoarele situații:

- a) persoana protejată depune cerere scrisă;
- b) persoana refuză să depună mărturie în cursul procesului penal;
- c) persoana depune mărturie falsă în cursul procesului penal, fapt confirmat printr-o hotărîre judecătorească definitivă de condamnare pentru depunere de mărturii false;
- d) persoana protejată nu respectă obligațiile stabilite prin acordul de protecție;
- e) au dispărut circumstanțele care au determinat includerea persoanei în programul de protecție;
- f) persoana protejată a decedat.

(2) În cazurile prevăzute la alin.(1), programul de protecție încetează printr-o hotărîre a procurorului sau a instanței de judecată.

(3) În cazurile prevăzute la alin.(1) lit. a), d), e) și f), programul de protecție poate înceta prin decizie a șefului organului abilitat.

[Art.29 al.(3) modificat prin LP99 din 12.06.14, MO174-177/04.07.14 art.407]

(4) Imediat sau în cel mult 3 zile după adoptarea hotărârii de încetare a programului, procurorul sau instanța de judecată comunică organului abilitat acest fapt. În situația prevăzută la alin.(1) lit.f), aplicarea programului în privința membrilor de familie poate continua în funcție de circumstanțele cauzei.

Capitolul VI

CONTROLUL ASUPRA EXERCITĂRII

MĂSURILOR DE PROTECȚIE

Articolul 30. Controlul exercitat de procuror

(1) Procurorul General și adjuncții lui special împuterniciți exercită controlul asupra executării legilor de către organele abilitate cu atribuții de aplicare a măsurilor urgente, măsurilor de protecție și măsurilor de asistență.

(2) Procurorul abilitat cu atribuții de control dispune de dreptul de acces la informația ce constituie secret de stat, acordat în modul stabilit de lege.

Articolul 31. Controlul exercitat de judecătorul de instrucție

(1) În cazul prevăzut la art.24 alin.(4), precum și în alte cazuri când consideră că i-au fost încălcate drepturile, persoana poate depune plîngere la judecătorul de instrucție în termen de 10 zile.

(2) Plîngerea se examinează în termen de 10 zile, în condiții de confidențialitate și în conformitate cu prevederile art.313 din Codul de procedură penală.

(3) Hotărîrea judecătorului de instrucție este obligatorie pentru organul abilitat cu dreptul de a aplica măsuri urgente, măsuri de protecție și măsuri de asistență.

Capitolul VII

COOPERAREA NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

Articolul 32. Cooperarea națională

(1) Pentru asigurarea unei protecții eficiente a martorilor, organul abilitat va coopera cu autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și cu organizații neguvernamentale.

(2) Autoritățile administrației publice centrale și locale sînt obligate să execute sesizările emise de organul abilitat în scopul protecției unei persoane concrete. Termenul de executare se indică în sesizare. În cazul imposibilității de executare a sesizării, organul respectiv va informa imediat sau în cel mult 72 de ore organul abilitat, invocînd motive întemeiate.

(3) Organizațiile neguvernamentale vor acorda, în limitele competenței, susținere în asigurarea unei asistențe și protecții eficiente.

Articolul 33. Cooperarea internațională

(1) Cooperarea internațională în domeniul protecției martorilor se efectuează potrivit normelor de asistență juridică internațională în materie penală.

(2) În baza unor acorduri de reciprocitate încheiate între Republica Moldova și alte state, organul abilitat are atribuția de a încheia acorduri de trimitere a persoanei protejate în țara respectivă sau de acceptare a unor persoane străine pe teritoriul Republicii Moldova.

Capitolul VIII

ASIGURAREA FINANCIARĂ A ACTIVITĂȚII DE PROTECȚIE A MARTORILOR

Articolul 34. Cheltuieli

(1) Cheltuielile de implementare a prezentei legi se acoperă cu mijloace de la bugetul de stat, din surse externe, precum și din programele de asigurare a necesităților de protecție a martorilor.

(2) Modul de gestionare a mijloacelor financiare se stabilește printr-un regulament aprobat de Guvern.

Capitolul IX

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 35

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 3 luni după publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Din data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr.1458-XIII din 28 ianuarie 1998 privind protecția de stat a părții vătămate, a martorilor și a altor persoane care acordă ajutor în procesul penal, cu modificările ulterioare.

Articolul 36

Guvernul, în termen de 3 luni:

- va prezenta Parlamentului propuneri spre aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

- va aproba actele normative necesare punerii în aplicare a prezentei legi și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

- va asigura aprobarea sau revizuirea de către ministere și alte autorități ale administrației publice centrale a actelor lor normative.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr.105-XVI. Chișinău, 16 mai 2008.